

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De fide instrumentorum. Consilium CXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

index Bullæ Clementis hoc habet, quod Scholasticus debeat legere seu legi facere Theologiam, & quod propter hoc habeat præbendam, dicendum omnino est, sufficienter probatum esse ex Bulla Clementina, dictæ Scholasticæ statum & conditionem talem esse.

3. Convincit quoque hunc dictæ Scholasticæ statum & conditionem, anniversarium Domini Michaelis Episcopi Tornacensis constitutum in anno 1291. in quo aperte proponitur & narratur, quod Scholasticus Theologiam docere debeat. Quamobrem antecedens statum Domini Stephani etiam Episcopi Tornacensis quo anno 1197. inter alia continetur, quod Scholasticus, nisi infirmitate aut maiore ætate excusetur de divina pagina, & de majoribus saltem facultatibus aliquid legat, nihil facit ad hunc postremum statum beneficii immutandum; quia in beneficii posterior status inspicitur, l. Consultationibus De iure patron. & posterior Domini Michaelis, & maxime Clementis Papæ ordinatio præcedenti statuto Stephani Episcopi derogare debet, sicuti posteriora generaliter prioribus derogant, l. Pacta novissima C. De pactis l. viris §. licet, De iure codicill. Quamvis aliqui rectè dicant, si Domini Stephani Episcopi statum sequentibus non contrariari; ob id, quod non alternative, sed conjunctim in eo dicitur de divina pagina, & de majoribus saltem facultatibus; ut conjunctio inter speciem & genus posita præ expositione magis, quàm ampliatione sit, l. loci in l. sape, De verb. signis, & ex communi natura copulæ, quæ conjuncturam concursum desiderat, l. si barba de cons. instat. verum semper maneat, quod Scholasticus ex conditione & statu suæ præbendæ debeat sacram paginam docere: quod in propositione qualitione satis semper est ad hoc, ut Scholasticus, juxta dictum decretum Concilij Tridentini, possit cogi ad docendum Theologiam, & in præjudicium alterius expectantis aut nominati, non possit nova Theologalis præbenda assignari.

De fide instrumentorum.

S V M M A R I U M.

Literæ testimoniales studij.

1. 3. Literæ testimoniales studij creditur sine testibus.
2. Literæ testimoniales Officialis vel Capitanei quando creditur.
4. Testimonio magistri pro discipulo credendum.
6. Scholasticus nuncius gaudet privilegio studij.
7. Studium quomodo debeat esse continuum.

CONSILIUM CXXV.

Ad probationem triennalis studij, quod in alma Universitate Colonienſi peregit D. Wilhelmus Dobbe Canonici Collegiæ Ecclesiæ S. Servatii Trajectensis, sufficiens testimonium & certificatio Rectoris dictæ Universitatis ac moderatoris Gymnasij Montani. l. Literæ enim testimoniales Rectoris aliquis Universitatis sub publico sigillo ac subscriptione Notarii afferentibus aliquem studuisse, aut

Conf. Wawel. Tom. I.

in aliqua Facultate promotum seu graduatum esse, plena fides adhibenda est, ut eleganter deducit & usu ac moribus invaluisse scribit Petrus Rebuffus, in Tract. nominationum quest. 11. nu. 3. 4. & 5. ad quem remissibile hic sufficeret. Et quidem sic statuitur, ut pro sustinenda fide & auctoritate hujusmodi literarum, non sit necesse iterum producere aut examinare testes, ad quorum testimonium Rector Universitatis de studio aut gradu certificavit. Unde in hujusmodi literis neque testimonium nominari solent, sed in usu apud plerumque tantum est generalis testimonium mentio; quod videlicet fide dignorum testimonio id compertum habeat. In id apud multos nulla prorsus testium in genere vel specie fit mentio: quasi veritatis & præcedentis indaginis præsumptione stante ac militante pro assertione Rectoris sub testimonio publico; quia scilicet commodum aliquod certificantis non continet, & eâ necessitate officij proficiuntur. Eaque ratione creditur etiam literis Officialis sigillatis, in his, quæ ad suum officium pertinent, c. Post sessionem de preb. v. d. cons. 3. §. super primo vbi. 3. atque item literis ducis seu Capitanei testificantis mortem alicujus militis, Auth. hodie C. De repud. 3. c. in presentia De spons. & utrobique Doct. Ita quod necesse non sit testes iterum produci coram Dominis de Capitulo; cum sit hujus rei probatio jam per testimoniales illas literas Rectoris confecta. Vti etiam in dicto Capitulo ab antiquo observatum est, ut literis testimonialibus Rectoris Academia fidem studij facientibus credatur. Alioquin enim in hoc aperta lataque esset via, petentibus fructus beneficiorum suorum, aut aliud emolumentum, mobilitatem faciendi, eosque supervacuo probationis onere gravandi; & pro lubito eorum, quos vel odium vel avaritia excitat, & quibus cessante studij privilegio fructus & emolumenta præbendæ debita accrescerent, malignandi cavillandique quod ferendum non est, l. In fundo De res. ind. c. sedes De rescript. Et quamvis effectus hujus probationis noceat residentibus Canonicis, propter diminutum jus accrescendi; in consideratione tamen id venire non debet ad derogandum fidem dictis testimonialibus literis, auctoritatem publicam habentibus; quia pecuniarium tantum, & respectu singulorum exiguum est hoc præjudicium; quo casu traditum est fidem etiam adhibendam esse præsertim levi aliqua alterius generis probatione accedente, Pet. Anchar. in d. c. in presentia in fine. * quemadmodum hic accidit præsertim Moderatoris ac Magistris attestatio, quæ pro discipulo recipitur & sufficit, Rebuff. in tract. De privileg. Scholasti. priv. l. 67. 1. Quæ hic indubitata esse debent, quod nemo Dominorum de Capitulo sit, qui velit in se suscipere onus probandi contrarium, vel de falso has literas arguend. vbi. d. q. 1. nu. 5. Anchar. in d. cap. in presentia sub fin. quo cessante præsumptio juris stat pro hujusmodi certificationibus. Hac aliisque aliquot rationibus in hanc sententiam resolvit D. Contardus ab Elzer V. I. Licentiat; ejus resolutioni adherentes bene per eum deducta latius non prosequemur. Hoc tantum ex his, quæ proponuntur, addendum putamus, nihil obesse quod Dominus Wilhelmus Dobbe dicatur uno prædictorum trium annorum suam residentiam

fecisse in Ecclesia collegiata Sanctorum Apostolorum Colonie: ¶ nam cum verum sit cum continuo triennio in Univerſitate Colonienſi ſtudiſſe, intra cujus Univerſitatis limites concluditur dicta Eccleſia Sanctorum Apoſtolorum, nihil obſeſſe poteſt illa reſidentia, quæ ſtudio non contrariatur, ſed compatibilitatem cum ſtudio admittit; cum generaliter omnis beneficiatus, quamvis in Univerſitate reſidens non excuſetur ab horarum lectione, arg. eorum quæ radunt, Innoc. & Panor. in c. 1. de celebr. miſſar. quemadmodum quis eodem loco poteſt eſſe ſtudens & municeps: uti el. ganter deducit Bartholomæus Bologninus, in Auth. Habita C. Ne ſit pro parte n. 14. * Neque repugnat, quod plerique horis doceatur; & lectiones audiri non poſſint, quibus reſidentia præſentiam reſidentis requirit: nam in primis ſtudium tam continuum eſſe non debet, quin aliquot horis intermittere poſſit, cum ſatis ſit laudabiliter ſtudiſſe, & pro magna temporis parte ſtudijs operam impendit. Deinde tam arcta non eſt reſidentia neceſſitas, quin ſi ſtudium hoc poſtulet, aliquid de illa remitti poſſit; præſertim quando locus reſidentia & ſtudijs unus idemque eſt, ut eleganter deducit Petrus Rebutius, ad concordat. §. 1. in fine. Meliore itaque iudicio ſalvo nos inſcripti V. I. Doctores exſtimamus Venerabiles Dominos Decanum & Capitulum prætaxatæ Eccleſiæ rem ſe dignam facturos, ſi hæc probatione contenti Domini Wilhelmi petitioni, ſtatutiſque ipſorum per omnia conformi, lubentes annuent.

De fide instrumentorum.

SUMMARIVM.

Conſultationes juris an ſint parti edendæ.

1. Decreta & ſcriptura in libris lingua uſitata conſpicienda.
2. Conſilia & allegationes iuris an parti edi debeant?
3. Iudex an ultro poſſit conſultationes iuris communicare parti.
4. Actum ius in cauſa poſitum eſt.
5. Ius certum & finitum eſt.
6. Articulus qui in iure conſiſtit reſpondendum non eſt.
7. Motivum iuris quid.
8. Iudiciorum præparatoria cuiusque loci attendenda.
9. Actor an rem ſit qui rationes reddat.

CONSILIVM CXXVI.

QUOD incidenter pro parte Ioachimi Studlin & Raphaelis Lauey, adverſus Hieronymum Revelaſco proponitur & ſuſtinetur, communicandum & edendum eſſe ipſis conſilium iuris in hac cauſa per dictum Hieronymum exhibitum, quodque idem Hieronymus in hac lite partes Actoris ſuſtineat, parum probabilitatis habet. ¶ Et principiò quidem poterit huiusmodi petitio averti & rejici ex ſolo capite, quod facta ſit lingua Italica, cujus uſus in tribunali Reverendi Domini Iudicis ordinarius non eſt; & in iudicijs hiſce Eccleſiaſticis non tantum decreta, ſed etiam ſcripturæ & petitiones faciendæ ac proponendæ ſint lingua Latina

& uſitata, non extranea, inſolita, minimèque conſuetà, Bart. in l. decreta. De re iud. Sed etſi ſolita & conſuetà lingua propoſita eſſet huiusmodi petitio, nihilominus admittenda eſſet: nam per tunc editionis conſilij ſeu allegationum iuris fundamento juris deſtituitur. ¶ Quamvis enim Petrus de Ferrarijs, in præctica ſua ſub tit. De for. peten. & cum ſecuti laſon, in l. 1. §. edenda nu. 6. de eden. & in l. 2. nu. 6. c. Eod. tit. & Ioannes de Amicis, conſil. 103. exiſtiment, allegationes juris parti petenti edendas eſſe, ne per eas contingat iudicem circumveniri vel decipi; ab ea tamen opinione recedunt ſerò omnes, qui hunc articulum tractant, videlicet Lud. Romanus, in d. §. edenda & ſing. 266. Fuit interrogatus, Alexander, in Auth. lubemus C. De iud. nu. 5. Franciſcus Purpuratus, in d. l. 2. n. 94. C. de eden. Philippus Decius in d. l. 2. & in cap. 1. de probat. alique tam Canoniſta in cap. per tuas de reſcrib. quàm Legiſta, in l. 2. C. de eden. & in d. §. edenda; item Marthæus de Afflicis, ad conſil. Neap. lib. 1. Rubrica 27. nu. 19. & Guido Papæ, de iſ. 241. qui de ſilo ita ſervari dicit, de iſ. 242. & novillimè Petrus Duennas, in tract. reg. §. num. 6. Paris de Puteo, in tract. De ſyndic. in d. ſyne. allegationis nu. 7. & Robertus Maranta, de ord. iudic. parte 6. De edit. act. verſ. decimus actus nu. 50. idque ex ſententia Innocentij, in d. c. per tuas, ubi etiam Felin. nu. 3. qui tradit iudicem non compelli ad dandum parti adverſæ copiam eorum, quæ ei ad inſtructionem & ſuggeſtionem juris exhibentur. * Et licet idem Innoc. exiſtimet iudicem non peccare, ſi ultro vel rogatus edat parti petenti huiusmodi juris allegationes, reprehenditur tamen id paſſim ab alijs in d. c. per tuas, qui dicunt iudicem id faciendo peccare, præſertim quando pars illas non præſentavit in proceſſu in modum actorum; eoque nomine appellari poſſe, quia conſuetudo cauſarum ſeu curiarum repugnet. Et ſanè habet ea ſententia evidentem juris rationem: ¶ cum enim huiusmodi allegationes facti non ſint, ſed juris, & circa factum allegatum verſentur, & ius in cauſa poſitum ſit l. 1. ex plagis §. in d. l. ad l. Aquil. ſeu (ut ait Baldus, in d. §. in d. l. ius ſit implicitum facto, certæ quoque cenſeri debent huiusmodi juris allegationes; * quia ius certum & finitum eſt l. in omni parte de iuris & fact. igno. ultroque ſe ingent ſine partium allegatione. * Inde etiam ſit, ut articulo ſeu poſitioni iuris allegationem continentis pars reſpondere non cogatur. Bart. in l. Ornamentorum in princ. de auro & argen. leg. Bald. in l. 2. §. quod obſervari de iure iurando propter calum. dando: & quantum ad ipſum iudicem neceſſariæ quoque non ſunt, quia, ut inquit Decius in d. l. 2. nu. 20. cod. de edendo, Iudex ex ſe debet eſſe inſtructus; ita ut neque reſpectu partis, neque contemplatione Iudicis, huiusmodi allegationes ſint de actis. Neque hic quicquam immutat quod earum obligationem copia parti ſit edenda tunc, cum in modum actorum in proceſſu exhibentur laſ. Duennas, & Maranta locis ſup. citatis; nam id hic non evenit.

* Etſi enim judicialiter exhibitæ ſint, ad acta aut ad inſtrudendum proceſſum non ſunt exhibitæ, ſed ad movendum animum Iudicis, ut conſtat ex tenore actorum, in quibus huiusmodi conſilium appellatur Motivum iuris; exhibitum nimium.